

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARINING MILLIY QADRIYATLARGA BO‘LGAN MUNOSABATINI SHAKLLANTIRISHDA SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH METODIKASI

(“Qutadg‘u bilig” va “Hibatul haqoyiq” dostonlari namunalari misolida)

Raupova Navbahor Bahriddinovna

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

2-kurs magistranti

Annotatsiya Mazkur maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining milliy qadriyatlarga bo‘lgan munosabatini shakllantirishda sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish metodikasi yoritilgan. Xususan, “Qutadg‘u bilig” hamda “Hibatul haqoyiq” asarlaridagi axloqiy-g‘oyaviy qarashlarni zamonaviy raqamli vositalar orqali o‘quvchilarga yetkazish usullari tahlil qilinadi. Tadqiqotda interaktiv ta‘lim, sun‘iy intellekt platformalari va multimedia vositalarining boshlang‘ich ta‘limdagi ahamiyati ochib berilgan.

Kalit so‘zlar. milliy qadriyat, sun‘iy intellekt, boshlang‘ich ta‘lim, interaktiv metod, raqamli pedagogika, “Qutadg‘u bilig”, “Hibatul haqoyiq”.

Annotation. This article highlights the methodology of using artificial intelligence technologies in developing primary school students’ attitudes toward national values. In particular, the methods of teaching the moral and ideological ideas presented in the works Qutadg‘u bilig and Hibatul haqoyiq through modern digital tools are analyzed. The research also explains the significance of interactive learning, artificial intelligence platforms, and multimedia tools in primary education.

Key words: national values, artificial intelligence, primary education, interactive methods, digital pedagogy, “Qutadg‘u bilig”, “Hibatul haqoyiq”.

Аннотация. В данной статье освещается методика использования технологий искусственного интеллекта в формировании отношения учащихся начальных классов к национальным ценностям. В частности, анализируются методы передачи учащимся нравственно-идеологических взглядов, отражённых в произведениях “Qutadg‘u bilig” и “Hibatul

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

haqoyiq”, с помощью современных цифровых средств. В исследовании раскрывается значение интерактивного обучения, платформ искусственного интеллекта и мультимедийных средств в начальном образовании.

Ключевые слова: национальные ценности, искусственный интеллект, начальное образование, интерактивный метод, цифровая педагогика, “Qutadg‘u bilig” ,”Hibatul haqoyiq”.

KIRISH

Bugungi globallashuv va axborotlashuv jarayonida yosh avlodni milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biridir [5]. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida milliy ong, ma’naviy tafakkur va axloqiy fazilatlarni shakllantirish muhim pedagogik vazifa hisoblanadi. “Qutadg‘u bilig” va “Hibatul haqoyiq” asarlarida ilgari surilgan adolat, ilm, halollik va insonparvarlik g‘oyalari o‘quvchilarda ma’naviy qadriyatlarni shakllantirishda muhim manba bo‘lib xizmat qiladi [1; 2]. Shu bilan birga, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining PF–5712-son va PF–6108-son farmonlarida ta’lim jarayonini raqamlashtirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish vazifalari belgilangan [5; 6].

ASOSIY QISM

1. Milliy qadriyatlarni shakllantirishda dostonlarning o‘rni. “Qutadg‘u bilig” asari adolat, bilim va davlat boshqaruvi g‘oyalarini yorituvchi didaktik asar sifatida qadimiy turkiy adabiyotning yuksak namunalaridan biri hisoblanadi. Ushbu asarda ilgari surilgan axloqiy va ma’naviy qarashlar boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida halollik, adolatparvarlik, kattalarga hurmat va ezgulik kabi ijobiy fazilatlarni shakllantirishda muhim tarbiyaviy manba bo‘lib xizmat qiladi [1]. Shuningdek, “Hibatul haqoyiq” asari ilm-ma’rifat, kamtarlik va insoniylik g‘oyalarini targ‘ib qiluvchi muhim didaktik asarlardan biridir. Undagi hikmatli fikrlar va axloqiy o‘g‘itlar o‘quvchilarning ma’naviy dunyoqarashini kengaytiradi, ularni bilimga intilishga va yaxshi xulq egasi bo‘lishga undaydi [2].

2. Sun’iy intellekt texnologiyalarining pedagogik imkoniyatlari. Zamonaviy ta’lim jarayonida sun’iy intellekt texnologiyalarining joriy etilishi o‘quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qilish imkonini bermoqda. Xususan, sun’iy intellekt asosida interaktiv

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

hikoyalar yaratish orqali doston qahramonlari ishtirokidagi ta’limiy materiallarni ishlab chiqish mumkin. Bu esa o‘quvchilarning asar mazmunini tez va oson tushunishiga yordam beradi. Shuningdek, audiomatn va ovozli yordamchilar orqali dostonlardan parchalarni eshitish imkoniyati o‘quvchilarning eslab qolish qobiliyatini kuchaytiradi. Animatsion vizual materiallar esa matn mazmunini obrazli tarzda ifodalab, kichik yoshdagi o‘quvchilarda tasavvur va qiziqishni oshiradi. Bundan tashqari, sun’iy intellekt texnologiyalari har bir o‘quvchining bilim darajasini tahlil qilib, individual o‘quv yo‘nalishini shakllantirish imkonini beradi.

3. Tadqiqot metodlari. Mazkur tadqiqot jarayonida bir qator ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi. Jumladan, ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish orqali mavzuga oid nazariy asoslar o‘rganildi. Pedagogik kuzatish usuli yordamida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining dars jarayonidagi faolligi tahlil qilindi. Shuningdek, taqqoslash va umumlashtirish metodlari orqali an’anaviy va innovatsion ta’lim yondashuvlari o‘zaro solishtirildi. Interaktiv metodlarni o‘rganish jarayonida sun’iy intellekt asosidagi platformalarning imkoniyatlari tahlil qilindi hamda ularning ta’lim samaradorligiga ta’siri baholandi.

4. Metodik tavsiyalar. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining milliy qadriyatlarga bo‘lgan munosabatini shakllantirishda quyidagi metodik tavsiyalarga amal qilish muhimdir. Avvalo, “Qutadg‘u bilig” va “Hibatul haqoyiq” asarlaridan yoshga mos, sodda va tarbiyaviy ahamiyatga ega parchalarni tanlash lozim. Shuningdek, sun’iy intellekt asosida testlar, topshiriqlar va interaktiv mashg‘ulotlar yaratish o‘quvchilarning bilim olish jarayonini qiziqarli qiladi. Multimedia vositalaridan foydalanish esa darsni obrazli va tushunarli tashkil etishga yordam beradi. Bundan tashqari, o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish uchun muammoli savollar va hayotiy vaziyatlar asosida tahlil qilish mashg‘ulotlarini o‘tkazish tavsiya etiladi. Eng muhimi, milliy qadriyatlarni kundalik hayot misollari bilan bog‘lab tushuntirish orqali ularning amaliy ahamiyatini oshirish mumkin.

XULOSA

Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining milliy qadriyatlarga bo‘lgan munosabatini shakllantirish jarayonida “Qutadg‘u bilig” va “Hibatul haqoyiq” kabi mumtoz asarlar muhim pedagogik va tarbiyaviy manba sifatida katta ahamiyatga ega. Ushbu asarlarda ilgari surilgan adolat, ilm, halollik, kamtarlik va insonparvarlik kabi g‘oyalar o‘quvchilarning ma’naviy dunyoqarashini boyitadi hamda ularda ijobiy

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

axloqiy fazilatlarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, ushbu asarlarni zamonaviy sun’iy intellekt texnologiyalari bilan uyg‘unlashtirib o‘qitish ta’lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Sun’iy intellekt asosidagi interaktiv vositalar o‘quvchilarda darsga qiziqishni kuchaytiradi, bilimlarni oson va tez o‘zlashtirishga yordam beradi hamda mustaqil fikrlash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Umuman olganda, milliy qadriyatlarni o‘qitishda an’anaviy ma’naviy meros va zamonaviy raqamli texnologiyalarni uyg‘unlashtirish barkamol avlodni tarbiyalashda muhim omil bo‘lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Yusuf Xos Hojib. *Qutadg‘u bilig*. – Toshkent: G‘afur G‘ulom nashriyoti, 2019.
2. Ahmad Yugnakiy. *Hibatul haqoyiq*. – Toshkent: O‘zME, 2018.
3. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. *Pedagogik texnologiyalar*. – Toshkent, 2017.
4. Ishmuhamedov R. *Innovatsion pedagogik texnologiyalar*. – Toshkent, 2020.
5. PF–5712-son Farmon. 2019-yil 29-aprel.
6. PF–6108-son Farmon. 2020-yil 6-noyabr.
7. OpenAI sun’iy intellekt platformasi materiallari.